

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

§. 5. De obligationibus Religiosorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

inconstantia, inordinata ira, vindicta, odii, rancoris, &c. passione, sed ex puro zelo ac adipiscendæ majoris perfectionis studio. *cit. cap. licet.* Cum de tali intentione Prælatus non statim certificari possit, petitam transeundi licentiam potest, & non raro differre debet.

3ta. Ut transitus fiat sine gravi detrimeto vel notabili infamia Religionis, à qua transitur: quia commune Religionis bonum privata particularis Religiosi ad alium Ordinem transire volentis utilitati est preferendum.

4ta. Ut transiturus à Prælato locali vel alio Superiore, si ita in aliquo Ordine specialiter sit ordinatum, propositis transeundi causis petat licentiam, quam cum humilitate petitam Prælatus sine difficultate concedere debet. Si Prælatus petitam à Religioso licentiam indifferetè, hoc est, ex nulla vel apertè injusta causa deneget, illo non obstante Religiosus ad Ordinem strictiorem transire potest, juxta *cit. cap. licet.* ibi: *Libere potest sanctioris vite propositum adimplere, non obstante protervâ indiscreti contradictione Prælati.* Si causa negatæ licentiæ non apertè injusta, adeundus est Superior, non illius monasterii vel Ordinis, ad quod vel ad quem transire intendit, ut partialitatis evitetur periculum, sed

ille, cujus inter monasterium vel Ordinem, ad quem & à quo fit transitus, est dirimere controversias.

5ta. Ut dimissoriæ à Prælato petantur litteræ, sine quibus Religiosus transiens à Prælato alterius monasterii suscipi non potest. *Can. statuumus. 3. caus. 19. q. 3.* nisi transiens licentiam transeundi & ejusmodi dimissorias litteras sibi indubitè negatas fuisse in continenti probare paratus sit, vel si hoc sufficienter probare nequeat, Superior deserti monasterii interrogatus de negatæ causa licentiæ apertè alleget injustam. Si transitus absque petita licentia factus, & Professio in Ordine strictiore subsecuta fuisset, illa valida foret, quia quamvis culpabili transierit modo, nihilominus votum in Professione in melius commutatum fuit, quod neque jure naturæ. *Arg. cap. pervenit. 3. de jurejur.* neque de jure Ecclesiastico irritum esse noscitur.

6ta. Si totum monasterium & quoad personas & quoad locum ad alium Ordinem transiret, summi Pontificis necessaria foret licentia. Colligitur ex *Cap. unic. de Religios. domib. §. fin. in 6.* ibi: *Nullus Ordo ad alium, vel Conventus ad Conventum se ac loca sua totaliter transferat, Sedis ejusdem Apostolica, super hoc permissione specialiter non obtentâ.*

S. Quintus.

DE

Obligationibus Religiosorum.

Quæres primo. Qualiter Religiosi ad Regulam obligantur?

Re. 1mo. Religiosi secundum Regulam, quam professi sunt, vivere tenentur.

F f 2

Con-

Constat ex *cap. recolentes. 3. de Stat. Monach.* ubi Alexand. III. Cistercienses Regulam secundum originalia instituta, sive primariam Religionis institutionem observare hortatur. *Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 1.* præcipit, ut omnes Regulares tam viri, quam mulieres ad Regulam, quam profesii sunt, præscriptum vitam instituunt & componant.

2do. Regula Religiosos obligat. Ratio est: quia alias Regula non differret à consilio, quod nullam inducit obligationem, nec Prælato transgressores Regulæ corripendi haberent potestatem, cum tamen Religiosi in Professione observare Regulam, vel vivere secundum Regulam, vel obedire Prælato suo secundum Regulam præcipienti sese obligare soleant.

3tio. Regula quandoque immediatè obligat sub culpa, quandoque sub sola pœna, quandoque immediatè neque sub culpa, neque sub pœna, attamen semper mediatè aliquam obligationem inducit, quia Prælato secundum Regulam imperanti obedire obligat, & ita obediendi infert necessitatem, in quo à merito differt consilio. *Can. quisquis. 3. caus. 14. q. 1. ibi: Ubi consilium datur, offerentis arbitrium est, ubi præceptum, necessitas est servientis.*

4to. Religiosus transgrediens Regulam non semper peccat, quia nullus Religiosus sub voto suæ Professionis promittit servare singula, quæ sunt in Regula, sed vivere secundum Regulam, vel obedire Prælato jubenti secundum Regulam; sunt & quædam in Regula præcepta, quædam verò monita & consilia,

ideoque proficiens præcepta Regulæ ut præcepta, consilia ut consilia servaturum se promittit. Colligitur ex *Clement. exvii. 1. de V. S.* ubi declarat summus Pontifex de Regula S. Francisci, quòd S. Franciscus, illius Regulæ institutor omnes hujus Regulæ Professores ad omnia in eadem contenta æqualiter obligare non voluerit.

5to. Quæ continentur in Regula, in quadruplici genere sunt: 1mo. Sunt quædam, quæ sub mortali obligant, non quia in Regula sunt, sed quia aliunde præcepto vel naturali, vel Divino, vel Ecclesiastico præcepta sunt, ut amor DEI & proximi, &c. 2di generis sunt ea, quæ ad mortale ratione votorum adstringunt, cum ad eorum observantiam pertineant. 3tio generis sunt opera supererogationis & consilii omnibus Fidelibus communia, ut specialis inimicorum dilectio, abnegatio sui ipsius, &c. & istorum transgressio culpam non inducit, cum ad Religionis spectent perfectionem, Religiosus autem non perfectus esse, sed ad perfectionem tendere tenetur. 4ti generis sunt Observantiæ Regulares & externæ in Regula præscriptæ ceremoniæ, & hæc de se ad culpam non obligant, nisi Author Regulæ, quòd sub gravi vel levi ad illa Professores ejus adstringere velit, mentem suam declaraverit.

6to. Transgressio Regulæ neque ad mortale, neque ad veniale obligantis per accidens mortalis aut venialis esse potest, quia est vel ex negligentia, vel ex libidine, vel ex contemptu. *Doct. Angel. 2. 2. q. 186. a. 9. ad 1.* Ex negligentia ab

eo fit Regulæ transgressio, qui ex aliquo animi tepore Regulam transgreditur, & talis ad minus culpam venialem committit, quam non committeret, si ex inadvertentia vel oblivione fieret transgressio. Ex libidine Regulam transgreditur, qui ob nimiam cupiditatem erga aliquid Regulam violat. Ex contemptu denique formali transgreditur Regulam, qui eidem subjici recusat: contemptus siquidem formalis duo importat, ipsam transgressionem, & causam transgressionis; est enim transgressio præcepti, quia præceptum est, & hic contemptus formalis semper est peccatum mortale. Si ex consuetudine vel alia causa legis fiat transgressio, materialis est contemptus, qualis in omni peccato invenitur, si transgressionem continuandi adsit intentio, contemptus dicitur interpretativus.

Quæres secundo. Qualiter Prælati regulæ observantiam procurare tenentur?

R. Prælati, ut regula à subditis etiam quoad accidentalia, in quibus illa sub nullo omninò conscientia reatu obligat, observetur, sub mortali procurare tenentur. Ratio est: quia Prælati ex officio regulæ observantiam urgere debent, sunt enim in regulæ custodiam, non in illius destructionem electi, ideòque ejus observantiam non procurantes in malo statu sunt, & peccata subditorum Prælati imputantur. Colligitur ex cap. in tantum. 36. de simon. ibi: *Ne aliorum culpa tibi ob tuam negligentiam imputetur ad penam. cap. irrefragabili. 13. de offic. Ordinar.* Ubi hæc: *Irrefragabili constitutione sancimus, ut Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus, maxime Cle-*

ricorum, & reformandos mores prudenter ac diligenter intendant, ne sanguis eorum de suis manibus requiratur. Ubi Gloss. verb. sanguis. Durum verbum pro Prælati negligentibus subditos corrigere, &c. Nec

Dicas: Subditus transgrediens regulam sub culpa non obligantem non peccat, ergo neque Superior, cum hic non sit deterioris conditionis, quàm subditus. Disparitas enim est, quòd Prælati ex officio procurare teneatur, ne disciplina regularis relaxetur, ideòque graviter peccat, si ex tolerantia levium etiam excessuum quoad notabilem partem relaxetur disciplina.

Quæres tertio. Qualiter Superiores ad relaxatæ regulæ reformationem obligantur?

R. 1mo. Si regula per negligentiam Superiorum sit relaxata, Superiores reformationem instituere, & ad pristinum vigorem Religiosos reducere possunt & debent, qui etiam huic reformationi sese accommodare tenentur: tum quia per Professionem propria renuntiârunt voluntati, tum quia non corruptas consuetudines, sed regulæ voverunt observantiam. *Fagn. in cap. recolentes. 3. de Stat. Monach.*

2do. Quando regula Religionis quoad vota substantialia paupertatis, castitatis & obedientia relaxata, Religiosi illam non sic relaxatam, sed in suo pristino vigore quoad observantiam votorum servare tenentur. Ratio est: quia licet Religiosi secundum regulam profitentes expressam intentionem tantum ad illam ut relaxatam sese obligandi habuerint, quia

tamen expressam Statum religiosum profitendi habuerunt intentionem, & hinc trium votorum observantiam essentialiter includit, ideo virtualiter & implicite ad regulam perfecte & integre servandam se obligare intenderunt, uti suscipiens Ordinem sacrum, quamvis ad castitatem sese obligare explicitè non intendat, ex vi tamen status illius ad eam manet obligatus.

3to. Quando regula per legitimam consuetudinem non quoad vota substantialia, sed quoad alias regulares relaxata est observantia, Religiosi illam professi non peccant se regulæ sic relaxatæ accommodando. Ratio est: quia ad regulam non aliter se obligarunt, quam prout erat in usu, & prout de facto observabatur, nec ex vi Status religiosi, quem sunt professi, aliud, quam votorum exigitur observantia; si tamen summus Pontifex vel Superiores sic collapsam & relaxatam regulam reformare, & ad pristinum suum vigorem reducere vellent, Religiosi illam professi reformationi huiusmodi resistere non possunt, quia eo ipso, quo talis Religionis membra, & talem regulam professi sunt, etiam cum proprio dispendio bonum & conservationem ipsius procurare tenentur: evidens autem est bonum & conservationem regulæ & Religionis ex reformatione pendere. *Lezana & Fagn. in cit. cap. recolentes.* ubi ad hoc declarationem Congregationis adducit. Unde merito summi Pontifices Conservationi Religionum intendentes, eas sæpissimè ad pristinum vigorem decretis Apostolicis reducere conantur, quod fieri non pos-

set, si Religionis prædictæ reformationi obstare & resistere liceret.

Quæres quarto. Quid circa constitutiones & statuta Ordinum est observandum?

1°. Constitutiones & statuta à regula differunt, quòd regula ut plurimum ab aliquo Patriarcha Ordinis sit constituta, à summis Pontificibus approbata, & in Religione perpetua ac invariabilis: Constitutiones autem à Prælati & Capitulis sunt ordinatæ, & pro temporum mutari possunt varietate.

2do. Potestas statuta pro tota Religione condendi generaliter ad Generalem cum Capitulo generali, vel ad Provinciam cum Capitulo Provinciali pro tota Provincia pertinet. Cujus ratio est: quia licet quilibet Superior præcepta vel mandata solum pro determinato sui officii tempore duratura imponere valeat, statuta tamen & constitutiones condendi non possunt, nisi ab eo, qui totam representat communitatem, qualis est cum Capitulo generali Generalis, vel cum Capitulo Provinciali Provincialis.

3^{io}. Ut huiusmodi constitutiones in conscientia obligandi vim habeant, debent esse de rebus ex-vel implicite regulam concernentibus, explicitè quidem, si illa in regula non habeantur, implicite verò, si ad observantiam regulæ sunt necessaria. Ratio est: quia Religiosi non nisi in iis, quæ aliquo modo regulam professam concernunt, obedire tenentur.

4to. Quando ea, quæ in constitutionibus habentur, aliunde v. g. jure naturali aut positivo sunt præcepta, talis ac tanta est transgressio illorum, qualis

&

& quanta illorum præceptorum transgressio.

5to. Obligatio servandi statuta in materia aliàs non præcepta, nec Deo promissa aliquando ad culpam mortalem, aliquando ad venialem, aliquando ad nullam, sed ad meram pœnam in constitutionibus taxatam adstringit; hic communis usus & Religionis acceptatio est attendenda, quoties autem censura gravis additur, culpa gravis esse dignoscitur.

6to. Quoties Religiosus aliquod statutum, etiam ad culpam non obligans, ex contemptu transgreditur, peccato mortali contaminatur; contemptus enim formalis est actus inobedientiæ, directè oppositus obedientiæ voto, quo in Professione Religiosus suam voluntatem Superiorum voluntati subjiendo sese adstrinxit, talis autem contemptus juxta superius dicta est: quando quis statutum ideo transgreditur, quia statuto vel Superiori per statutum præcipienti subji non vult, habetque duos virtualiter actus, unum, quo legi vel Superiori subji non vult, alterum, qui ex eo nascitur, quo legem vel statutum transgredi eum delectat.

7imo. Prava consuetudo non servandi statuta ad culpam gravem non obligantia, ex se mortalis non est; sunt enim plura peccata venialia eorum crebræ transgressiones, per accidens tamen hujusmodi consuetudo mortalis fieri potest, ut ratione periculi, cui se quis exponit transgrediendi ex contemptu, vel ratione scandali, ut quia ferè nunquam servat statuta, & talis Religioni valdè

noxius est, & alios suo exemplo ad relaxationem inducit.

8vo. Non solum subditi & inferiores, sed etiam quicumque Religionum Superiores statutis tam quoad vim directivam, quàm quoad vim coactivam obligantur, cum talia statuta non ab ipsis solum, sed à tota Religione vel à Capitulis generalibus condita sint.

9no. Statuta Religionum autoritate Papæ confirmata ab ipsis Religionibus mutari nequeunt, eò quòd inferior facta Superioris tollere non possit, quod tunc verum est, quando in bonum Religionis seu per modum decreti, mandati vel ordinationis facta est Papæ confirmatio; secus est, si confirmatio facta in tales leges statuentium favorem, tunc enim rationem privilegii habet, à quo liberè recedere possunt privilegiati.

10mo. Statuta juri communi seu constitutionibus Apostolicis contraria condendi non possunt; jus enim commune est à supremo Ecclesiæ Capite vel in generali Concilio vel extra præcipiente constitutum, cui Prælati cum generalibus suis Capitulis noscuntur esse subiecti. Constitutiones tamen juris communis declarandi, innovandi, pœnam, ubi deficit, imponendi, vel appositam augendi habent facultatem, sic enim jus commune non subvertitur, sed adjuvatur. *Arg. cap. 1. de nov. oper. nuntiati.*

11mo. Demum Superiores Religiosorum in statutis universaliter dispensare non possunt, nisi talis facultas illis expressè vel interpretativè concedatur, eò quòd inferiores in legibus à Superioribus emanatis dispensare nequeant, statuta verò

verò à tota Religione aut tota Provincia facta sunt, in casibus tamen obviis eis dispensandi non negatur potestas. Ratio est: quia cum in his casibus sæpè facultas dispensandi necessaria sit, à jure talis licentia concedi præsumitur, quod etiam consuetudine, quæ est optima legum interpret, observatur.

Quæres quinto. An Religiosi ad studia adstringi valeant?

R. Justissimæ sunt constitutiones Religiosos ad litterarum studia adstringentes, conformiter *Trident. Sess. 5. de reform. cap. 1.* ubi ita disponitur: In monasteriis Monachorum, ubi commodè fieri queat, Lectio sacræ Scripturæ habeatur, qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc ut Sedis Apostolicæ Delegati eos ad id opportunis remediis compellant. In Conventibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacræ Scripturæ Lectio similiter habeatur, quæ Lectio à Capitulis generalibus vel Provincialibus assignetur dignioribus Magistris. Ubi

Notandum cum *Lexanatom. 1. cap. 8. n. 29.* quòd Religiosi ad studia deputati notabiliter negligentes in studendo sæpè peccent mortaliter, tum quia aliorum occupant locum, tum quia commoditate illis ad studendum à Religione concessâ abutuntur, & scientias contemnere videntur; tum quia ad exercitium curæ animarum sese reddunt incapaces, ad quod tamen cum præsentissimo plures animas perdendi periculo à Superioribus, illos tempore studiorum suæ obligationi satisfecisse præsumentibus, certò sunt applicandi.

Quæres sexto. Quæ circa votum paupertatis Religiosorum obligationes?

R. 1mo. Religiosus per votum paupertatis omnes res temporales à se abdicat, ideòque per illud privatur Religiosus 1mo. Si solenne, dominio & proprietate cujuscunque rei temporalis; res spirituales, ut S. Reliquiæ &c. sub hac abdicacione non comprehenduntur. 2do. Usufructu. 3tio. Usu juris: quemadmodum enim per votum obedientiæ Religiosus omnes suas actiones Superiorum subjicit voluntati, ita per votum paupertatis omnem rerum temporalium usum Superiorum voluntati submittit, ut usum facti solum habeat, hoc est: usum rerum necessariorum dependenter à Superiorum voluntate, sicut servi, qui quamvis nil proprii habeant, habent tamen usum facti ciborum, vestium, &c. quæ illis à Domino conceduntur.

2do. Ut hæc abdicatio meliùs ac perfectiùs servari possit, omnes Religiosi ad vitam communem obligantur juxta novissimum decretum *Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 1.* ubi generaliter præcipitur, ut omnes Regulares tam viri, quàm mulieres, quæ ad communem vitam, victum & vestitum conservanda pertinentia, fideliter observent, Ratio est: quia quamvis sine tali vita communi votum paupertatis absolute observari possit, cum illud substantialiter in hoc consistat, ut dominium alicujus rei temporalis, vel usus illius sine licentia Superioris non habeatur: quia tamen prædicta Religiosa paupertas sine vita communi difficulter & mancè observatur, Ecclesia omnibus Religiosis vitam com-

communem præcipere potuit, sicut etiam omnibus Monialibus ad facilitè servandum castitatis votum perpetuam præcepit clausuram, tametsi absque hac absolute, non tamen sine magna difficultate & pluribus periculis votum castitatis servari valeat.

Quæres septimo. Ad quæ Religiosi ratione vitæ communis obligantur?

R. 1mo. Nunquam Religioso proprium quid habere licitum est. *Can. non dicatis. 11. caus. 12. q. 1. cap. Monachi. 2. cap. cum ad monasterium. 6. de Stat. Monach.* ubi Pontifex in virtute obedientiæ sub obtestatione Divini Judicii præcipit, ne quis Monachorum proprium aliquo modo possideat. *Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 2.* Hac de causa Superior Monacho rem, quæcunque illa sit, ad usum irrevocabilem nunquam concedere potest. Ratio est: quia hoc esset directe proprietatem habere, de qua in *cit. cap. cum ad monasterium: Nec aestimet Abbas, quod super habenda proprietate possit cum aliquo Monacho dispensare: quia abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis adeo est annexa Regula Monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam indulgere.*

2do. Religiosus peculium sive redditus annuos aut rem immobilem vel mobilem ex licentia & concessione Superiorum, de qua independenter à voluntate disponat eorundem, habere nequit. *cit. cap. Monachi: Monachi peculium non permittantur habere. cit. cap. cum ad monasterium. cap. Joannes. 5. de Regular. Prohibemus aliquem peculiare quidpiam habere.* Ex quibus colligunt DD. illicitum esse Religioso peculium sine causa, independenter, irrevocabiliter, ac cum plena de illo pro placito proprio potestate disponendi concessum.

3mo. Peculium sive redditus annui in usus licitos & honestos, revocabiles ac à voluntate Superiorum dependentes neque ex natura voti paupertatis, neque ex jure antiquo Religiosis prohibiti sunt: non ex natura voti paupertatis; nam votum solum possessionem, vel rei cujuscumque usum independenter à Superioris voluntate ac dispositione excludit: non ex jure antiquo, quia in *cit. cap. Monachi. 2. de Stat. Monach.* peculium ab Abbate pro adjuncta administratione Religioso permittitur. In *can. mulieres. 31. caus. 27. q. 1.* dicitur: *Mulieres obtentu Religionis velate aut in monasterio regulariter vivant, aut in domibus suis susceptum habitum castè observent.* Quod absque peculio ad sustentationem requisito fieri non potest. Demum in *cap. insinuante. 7. qui Cler. vel vorent.* professio femine sub conditione in propria remanendi domo cum omni sua substantia quoad usum illius facta approbatur.

4to. Hodie Religioso annuos redditus, peculium, vel rem immobilem etiam à voluntate Superiorum dependentem & ad nutum revocabilem habere illicitum est: postquam enim *Trident Sess. 25. de regular. cap. 1.* perfectam rerum omnium in monasteriis communitatem cunctorum Ordinum regulis & constitutionibus primævis expressam commendasset, tanquam basin & totius regularis disciplinæ fundamentum, quæ exactè non servatâ totam ædificium corruat necesse est.

G g

Cap. 2.

Cap. 2. subjungit : "Nemini igitur Regularium tam virorum, quam mulierum liceat bona immobilia vel mobilia, cujuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita tanquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere vel tenere, sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructuum, vel usum, administrationem aut commendam." Quo decreto *Trident.* novum jus condi verior docet sententia: quia intentum Concilii absque dubio fuit abusu, qui in aliquibus monasteriis ante Concilium erant, extirpatio, qui abusus non solum in hoc consistebant, quod Religiosi peculium vel annuos redditus independenter à Superiorum voluntate haberent, quod indubitanter semper proprietatis fuit peccatum, sed etiam in hoc, quod peculio aliisve redditibus dependenter à Superiorum voluntate fruerentur. Sensus *Concil. Trident.* expressit Clemens VIII. in constitutione: *Nullus omnino*: ut *Concil. Trident.* decreta de paupertatis voto custodiendo fidelius observentur, precipitur, ut nullus ex Fratribus, etiamsi Superior sit, bona immobilia vel pecuniam, proventus, census, eleemosynas sive ex Concionibus, sive ex Lectionibus vel promissis, tam in propria Ecclesia, quam ubicunque celebrandis, aliòve ipsorum justo labore & causa & quocunque nomine acquisita, etiamsi subsidia consanguineorum, vel piorum largitiones, legata vel donata fuerint, tanquam pro-

pria vel etiam nomine Conventus possidere possit, sed ea omnia statim Superiori tradantur, & Conventui incorporentur, atque cum cæteris illius bonis, redditibus, pecuniis ac proventibus confundantur, quo communis inde victus & vestitus omnibus suppeditari possit. Hanc constitutionem Clement. Urbanus VIII. & sequentes Pontifices innovaverunt.

510. Post *Concil. Trident.* & has Pontificias constitutiones administratio boni stabili Regularibus, solis exceptis Officialibus, ex nulla causa nullòque casu est permessa, Ratio disparitatis inter simplicem Religiosum & monasterii Officialem quoad administrationem bonorum temporalium hæc est: quia dum simplici Religioso conceditur administratio, ea datur, ut proventus in suos particulares usus convertat, atque ita in effectu est quasi usufructuarius; cum enim de fructibus disponere possit, quasi jus utendi & fruendi habere dicendus est. Nec refert, quod non nisi in usus honestos ac licitos disponere & expendere valeat: quia nec Beneficiati sæculares fructus superfluos beneficiorum suorum in usus profanos, inhonestos & Clericalem Statum dedecentes erogare possunt, & tamen sunt usufructuarii. Minus refert, quod ad nutum Prælati auferri possit administratio: hoc enim non impedit, quod minus durante administratione jus utendi ac fruendi habeat, & ita ad beneplacitum Prælati sit usufructuarius. Officialis verò monasterii in ejus utilitatem administrator constituitur, ideòque de proventibus in usus proprios disponere nequit.

quit, sed omnia in communes Conven-
tus & Ecclesiæ usus convertere tenetur.

6to. In monasteriis, in quibus vel ob
niniam paupertatem, quâ premuntur,
vel ob incuriam & negligentiam Su-
periorum vita communis servari nequit,
quia singulis & omnibus ea, quæ neces-
saria sunt, vel decent, non submini-
strantur, Religiosi extra statum sunt
damnationis, si peculium vel annuos re-
ditus in Ordine solùm ad usus necessa-
rios, & à voluntate Superiorum omni
momento revocabiles habeant ac perci-
piant. Ratio est: quia cum isto modo ha-
bere peculium non contra votum pau-
per-tatis, sed solùm contra præceptum
Trident. & Apostolicas sit constitutio-
nes, & præcepta Ecclesiæ cum morali
impossibilitate non obligent, ac leges
vitam communem præcipientes, & conse-
quenter peculium vel annuos redditus tam
strictè prohibentes præsupponant, quòd
monasteriorum Superiores singulis Re-
ligiosis de communi reddituum massa
omnia suppeditent necessaria. Ergo in
casu, in quo monasteria ob domus an-
gustiam ita de necessariis providere ne-
queunt, aut et si queant, id tamen de
facto non præstant, Religiosos particu-
lares, penes quos non stat, ut vita com-
munis juxta regulas Pontificias & consti-
tutiones præceptivas introducatur, Ec-
clesiæ non ligat dispositio. Ex prædicta
ratione etiam excusatur consuetudo, quæ
in quibusdam relaxatis monasteriis inole-
vit, ut quotannis cuivis Religioso certa
fructuum portio, quâ necessaria com-
paret, assignetur, dummodò hæc portio
in usus necessarios, & dependentes à vo-

luntate Superiorum expendatur; unde
tales portionistæ à læsione voti pau-
per-tatis haud sunt excusandi, si fructus per-
ceptos in computationes, lusus aliòsve
vanos usus impendant, interim necessa-
riorum penuriam patientes, similiter pur-
gatur consuetudo, juxta quam particu-
laribus Religiosis ea, quæ proprio labo-
re, industriâ, doctrinâ aut donatione
acquirunt, ad usus necessarios concedun-
tur, dummodò Religiosi illi vitam com-
munem, si juxta regulam & Ordinis Ec-
clesiæque constitutiones introducenda
foret, acceptare parati existant.

7to. Religiosus nequidem de licen-
tia Prælati aliquid superfluum, sive na-
turæ, personæ aut statui non necessarium
habere potest, ideòque contra pau-
per-tatem peccat tam Religiosus de licentia
Prælati superfluum habens, quàm Præ-
latus superfluum concedens, ex his fun-
damentis: 1mo ex *Clement. 1. de Stat.
Monach.* ubi Religiosis omnis cultus &
ornatus pretiosus interdicitur. 2do ex
*Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 2. ibi:
Mobilium verò usum ita Superiores per-
mittant, ut eorum supellex statui pau-
per-tatis, quem professi sunt, conveniat, ni-
hilque superfluum in ea sit.* 3tio ex decre-
tis *Clement. VIII. & Urban. VIII.* Fra-
trum vestitus & supellex cellarum ex
communi pecunia procuratur, & omni-
nò conformis sit Fratrum & quorumcun-
que Superiorum, statuique paupertatis,
quem professi sunt, conveniat, ita, ut
nihil superflui admittatur, nihil etiam,
quod sit necessarium, iis denegetur. 4to
ex ratione: quia votum paupertatis ea so-
lùm, sine quibus vita transigi non potest,

& quæ secundum naturam, personam & decentiam status necessaria sunt, permittit; quemadmodum autem religiosi ad habendum nisi necessarium, sic etiam Prælati ad non dispensandum adstringuntur, cum Prælati monasteriorum non Domini bonorum communium, sed Administratores tantum sint, hinc de rebus communibus citra utilitatem vel necessitatem Ecclesiæ disponentes peccant. In dispensatione autem rerum necessariorum attendenda est primò necessitas naturæ, quæ omnibus est communis, deinde necessitas personæ, quæ in singulis est particularis, item usus inter prudentes & timoratos ejusdem Religionis approbatus, ac demùm omnes circumstantiæ temporis, loci, officii, quia si ad hæc omnia non attendatur, non est prudens dispensatio.

870. Religiosus habens de licentia Superioris præcedentis aliquid, illudque celans, vel Prælato præsentis, ne videat, vel auferat, occultans, est proprietarius. Ratio est: quia retinet aliquid contra voluntatem Superioris præsentis, qui hic & nunc verus est illius Superior, & generaliter Superiori aliquid occultans, quod possidet, vel non manifestans, dum Prælati interrogat, est proprietarius: quia aliquid contra voluntatem Superioris retinere intendit, nec quidquid possidet, si Superior jussit, paratus est dimittere.

880. Religiosus vi voti paupertatis nihil, sive usu consumptibile, sive non consumptibile à quoquam sive extraneo, sive domestico sine Superioris licentia accipere potest. Ratio est: quia accipere

aliquid independentem à voluntate Superioris est actus proprietatis, cui per votum renuntiavit. Unde in *cap. cum ad monasterium. 6. de Stat. Monach.* dicitur: si quicquam alicui fuerit specialiter destinatum, non præsumat illud accipere, sed Abbati assignetur. Quapropter Religiosus ab extraneo pecunias accipiens, & eas apud alium deponens, ut iisdem ad libitum utatur, proprietatis vitium committit: aliud foret, si dare volenti Religiosus diceret, ut pecunias apud tertium deponeret pro casu, quo licentiam illis utendi haberet, tunc enim proprietarius non esset. Ratio est: quia in tali casu nec dominium nec proprietatem nec usum juris, sed solum usum facti cum Superioris licentia acquirit, quod voto paupertatis non repugnat.

1000. Religiosus, qui ex eo, quod alteri ad usum est concessum, aliquid sibi assumit, peccato peccat proprietatis: Idem est, si Religiosus A aliquid recipiat, quod recipiendum erat à Religioso B, ut religiosus recipiens Missarum stipendia, quæ Prælato jubente Sacrista recipere deberet, etiam si Missas dicat, est proprietarius, eò quòd contra beneplacitum Prælati aliquid recipiat.

1100. Contra paupertatem delinquit religiosus aliquid ex iis, quæ ad usum sunt concessa, sine licentia Superioris expendendo, ut si permutet, mutuet, vel alio modo de illis contrahat, si ea, quæ ad certum usum à Superiore indulta, in alium usum applicet, in conservatione rerum ad usum sibi concessarum eam diligentiam non adhibeat, quam homines in rebus suis conservandis communiter

muniter adhibere solent: quia illas dicto modo non conservare est quasi expendere, & contra Superioris voluntatem consumere.

Adde religiosum extorantem sub peccato proprietatis obligari ad reddendum fideliter computum, & exprimendum residuum, neque revocatum posse quid sine licentia alteri tradere custodiendum in eventum, ut, si rursus emittatur, habere valeat.

12mo. Peccat contra paupertatem religiosus ludens pro pecunia vel re pretio aestimabili: quia rem ad usum concessam sine licentia Superioris expendit, illam jacturæ exponendo. Quod si lusus vel à jure, vel à regula aut constitutionibus prohibitus sit, religiosus nec pro magna, nec pro parva quantitate etiam de Superioris licentia ludere potest, cum Superior hujusmodi licentiam indulgenti non habeat facultatem.

Quæres octavo. Qualis requiritur licentia, ut religiosus contra paupertatem non peccet?

R. Licentia requisita ad hoc, ut religiosus aliquid accipiat, possideat, vel expendat, debet esse vel expressa & formalis, vel tacita & virtualis in alio actu inclusa, vel si Superior adiri non possit, prudenter præsumpta, quando videlicet in casu, quo copia Superioris haberi nequit, prudenter creditur, quod Superior id velit, & expressam daret, si interrogaretur, licentiam. Deinde debet esse licentia voluntaria, non coacta, precibus importunis, metu murmurationum vel alterius mali aut dolo extorta; talis enim licentia potius est violen-

tia, nec religiosus per eam secundum Superioris, sed propriam operatur voluntatem. Demum licentiam oportet esse legitimam, ad usus honestos, non prævios, inutiles & superfluos, cum ad hos Prælati licentiam dare non possit.

Quæres nono. Quàm grave peccatum proprietatis?

R. Crimen proprietatis ex genere suo est mortale, ob parvitatem materiæ leve. ratio est: quia peccatum proprietatis habet malitiam quasi furti contra justitiam, quatenus usum rei alienæ invito Domino importat, & malitiam sacrilegii contra Religionem, quatenus est contra votum, ideoque illa materia, quæ in furto levis est, etiam in peccato proprietatis levis erit, & sicut per plura minora furtiva ad materiam gravem devenitur, sic religiosi successivè minima retinentes, accipientes vel expendentes sine Superiorum licentia contra votum paupertatis, quando ad gravem vel notabilem pervenitur quantitatem, mortaliter peccant, dummodò actus illi accipiendi, retinendi, expendendi &c. aliquo modo, vel ratione temporis vel loci, uti aliàs de furto docere solent Theologi, sint uniti.

Quæres decimo. Quæ proprietariorum pœnæ?

R. Præter pœnas in propria regula vel cujuslibet Ordinis constitutionibus expressas de jure communi contra proprietarios statuuntur sequentes:

1ma. Privatio communionis & sepulturæ religiosæ. "Qui peculium habuerit, nisi ab Abbate fuerit ei pro injuncta administratione permissum, à communionem

“munione removeatur Altaris, & qui
 “in extremis cum peculio inventus fue-
 “rit, & dignè non penituerit, nec obla-
 “tio pro eo fiat, nec inter Fratres ac-
 “cipiat sepulturam, quod etiam de uni-
 “versis Religiosis præcipimus observa-
 “ri.” *Cap. Monachi. 2. de Stat. Monach.*
 “Quòd si proprietas apud quenquam
 “inventa fuerit in morte, ipsa cum eo in
 “signum perditionis extra monasterium
 “in sterquilinio subterretur, secundùm
 “quod B. Gregorius narrat in dialogo
 “se fecisse Innocent. III. in *cap. cum ad mo-
 “nasterium. 6. de Stat. Monach.* Quòd si
 “in loco sacro sepultus fuerit, est extra-
 “hendus, si id sine magno scandalo fieri
 “possit. *Cap. super quodam. 4. de Stat.
 “Monach.*

2da. Expulsio è monasterio: “Si quis
 “proprietatem aliquam fuerit deprehen-
 “sus habere, regulari monitione præviã
 “de monasterio expellatur, nec recipia-
 “tur ulterius, nisi peniteat secundùm
 “monasticam disciplinam.” *Cir. cap. cum
 “ad monasterium.*

3tia. Privatio vocis ac- & passivæ:
 “Quòd si quis aliter quidquam retinere
 “deprehensus aut convictus fuerit, is
 “biennio activã & passivã voce privatus
 “sit, atque etiam juxta suã regulæ &
 “Ordinis constitutiones puniatur.” *Tri-
 “dent. Sess. 25. de Regular. cap. 2.*

Quæres undecimo. Quæ ex voto casti-
 tatis sequuntur obligationes?

1. Quantumvis formula Professionis
 votum castitatis explicite non contine-
 ret, Religiosus tamen eo ipso, quo pro-
 fiteretur, ad castitatem obligaretur,
 cum custodia castitatis Statui religioso

essentialiter sit annexa. *Cir. cap. cum ad
 monasterium.* Votum castitatis duo in-
 cludit: 1mo. Fit obligatio ad vitanda
 omnia peccata tam in - quàm externa,
 quæ sunt contra castitatis votum, ita, ut
 omnis actus contra castitatem in Reli-
 gioso non solum sit peccatum carnis, sed
 etiam sacrilegium.

2do. Fit obligatio abstinendi à con-
 jugio & omni actu conjugali, ita, ut Reli-
 giosi non solum peccent, sed etiam ex-
 communicationem matrimonium con-
 trahendo incurrant. *Clement. unic. de
 consang. & affin.* Et matrimonium taliter
 contractum irritum est & invalidum. *Cap.
 unic. de vot. in 6.* Specialiter observanda
 sunt sequentia:

1mo. Peccatum contra castitatem,
 quod in Sæcularibus solum est veniale, ut
 verbum inhonestum, in Religioso ra-
 tione scandali mortale fieri potest. Ratio
 est: quia cum Sæculares talia in Reli-
 gioso vident, grave concepiunt scanda-
 lum, quod peccatum scandali juxta
 multos est contra votum castitatis, eò
 quòd peccatum scandali (si scandalum
 directum, juxta omnes) ad eandem spe-
 ciem, ad quam pertinet peccatum illud,
 ad quod inducit, reducat.

2do. Clemens VIII. in decreto de re-
 servatione Casuum inter casus, qui à
 Superioribus regularibus reservari pos-
 sunt, nonum posuit: *Lapsus carnis vo-
 luntarium, opere consummatum.* Per quæ
 verba non solum fornicatio, adulterium,
 &c. sed etiam quæcunque voluntaria
 pollutio intelligitur, eò quòd sit lapsus
 carnis in sua specie consummatum, quam-
 vis in ordine ad alium actum consumma-
 tus non sit.

310. Ob castitatem à Religiosis Viris conservandam ab Ecclesia prohibitum est, ne feminae cujuscunque qualitatis vel conditionis intra Claustra admittantur. Ad hoc plures *Canones à Gratiano causa 18. q. 2.* referuntur, qui per constitutiones S. Pii V. & Gregor. XIII. renouantur.

Quares *duodecimo*. Quam obligationem votum obedientiae inducit?

R. Per votum obedientiae, quod inter substantialia Religionis vota praecipuum est, DEO propria voluntas offertur, quae potior est, quam corpus per votum castitatis DEO dedicatum, & nobilior, quam bona temporalia, per votum paupertatis abdicata, illo se Professionem emitens obligat ad obediendum Superiori praecipienti ea, quae vel directe vel indirecte, explicitè vel implicitè regulae sunt consentanea. Ideo

1mo. Religiosus ad obedientiam formalem, per quam Superiorum praecipia, quatenus praecipia sunt, exequatur, ex voto obedientiae non obligatur, Ratio est: quia obedientiam non sub motivo obedientiae, sed solum materialem obedientiam, hoc est, rei, quae praecipitur, vovit executionem; attamen votum obedientiae ad non contemnendum Superioris praecipium obligat, cum dicitur obediendum secundum regulam, in qua obligatione continetur, ne mandata Superioris contemnantur.

2do. Religiosus ad ea, quae suum Superiorem velle novit, ut subditus faciat, nisi haec voluntas aliquo praecipio intimetur, vi voti obedientiae non tenetur, Ratio est: quia solum Superioris praecipium obe-

dientiae est objectum, voluntas autem Superioris, nisi sit intimata, non habet rationem praecipii: nihilominus obedire voluntati Superiorum non intimatae est perfectissima non praecipii, sed consilii obedientia.

3^{io}. Religiosus Superiori juxta regulam, sive in illis, quae directe vel indirecte in regula continentur, praecipienti solum obedire tenetur; illa autem directe & explicitè in regula continentur, quae in ea verbis exprimuntur, de quorum intelligentia nulli est dubium. Implicitè & indirecte continentur in ea, quae licet non exprimantur, ad regulam tamen pertinent observantiam, ut sunt obsequia communitatis, fraternae charitatis munia, coercitio per poenas, &c. sine quibus regularis disciplina salva consistere non potest.

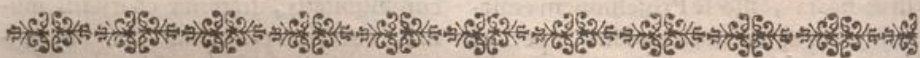
4to. Religiosus Praelato contra regulam praecipienti obedire non tenetur, nisi in casu, quo Praelatus auctoritatem justamque causam in regula dispensandi haberet, quia Praelatorum potestas non in destructionem regulae, Juris Divini & Pontificii diminutionem, nec in animarum data est dispendium.

5to. Nec Religiosus Superiori supra regulam imperanti obedire obligatur, tota enim Praelati jurisdictio & auctoritas praecipendi ex sola subditi oritur promissione, qua tantum se ad obediendum juxta regulam adstrinxit, ideo valet illud S. Bernardi: Nihil mihi praecipiat Praelatus eorum, quae non promisi, nihil prohibeat eorum, quae promisi.

6to. Religiosus omnibus Praelatis gradatim & respectivè obedientiam praestare de-

debet: quamvis enim Religiosus per votum obedientiæ se immediatè locali tradat Prælato, mediatè tamen omnibus aliis altioribus Prælatibus subicitur. Est igitur talis inter Superiores, quibus Religiosus subditur, distinctio: extra Ordinem sunt Papa, S. Congregatio à summo Pontifice Regularibus præposita, & ab his Delegati, Episcopus in casibus, in quibus Religiosi ab ipsius jurisdictione non sunt exempti. Intra Ordinem sunt Generalis, Provincialis, Superiores locales, inter Superiores Locales quidam in utroque foro jurisdictionem obtinent, & hi propriè Prælati sunt; alii non jurisdictionem in foro externo, sed

secundùm se solam habent potestatem æconomicam, suntque Prælatorum Coadjutores, quibus eidem in regimine monasterii assistere incumbit, & curare, ut regularis observantia intertineatur, &c. His etiam Professus vi voti obedientiæ obedire tenetur, si præcipiant ea, quæ ad domus pertinent disciplinam; licet enim in his Superioribus non sit potestas dominativa, ex voto obedientiæ, uti est in Prælato, orta, eo ipso tamen quo à Prælato Coadjutores constituuntur, potestas præcipiendi ea, quæ regularem concernunt disciplinam, ipsis communicatur.

A P P E N D I X

D E

S A N C T I M O N I A L I B U S.

Sanctimoniales omnes cujuscunque Ordinis sive Prælato regulari, sive Episcopis subjectæ ad observantiam trium votorum, Regulæ & Religionis suæ Constitutionum eodem modo, quo alii Religiosi, sunt obligatæ, exceptis iis, qui fragili sexui & infirmitati repugnant: sunt enim verè Religiosæ, iisdemque privilegiis, quibus Religiosi, gaudentes personæ: jura tamen quædam specialiter circa ipsas ordinaverunt. Unde

Quæres primo, Quid circa Monialium receptionem ordinatum?

R. 1mo. In cap. periculoso. 1. de Stat. Regular. in 6. prohibetur, ne in monasteriis Ordinum non Mendicantium plures de cætero Sorores vel Moniales, quàm quot ex bonis vel proventibus earundem absque penuria sustentari possint, recipiantur, id innovatur & extenditur à Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 3. In monasteriis & domibus tam virorum, quàm mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus is tantum numerus constituitur, ac imposterum conservetur, qui vel ex redditibus propriis monasteriorum, vel